

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Атанас Атанасов

за дисертационния труд на Антон Угринов

„Театралният актьор и новите технологии“

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

Дисертационният труд на Антон Угринов е структуриран в увод, три глави, заключение и библиография. Докторантът представя коректна и изчерпателна информация за актуалността и целите на своята дисертация. Адмиравам навременния и задълбочен анализ на автора в изследването на тенденциите в актьорското изкуство в контекста на интерпретационните модели, провокирани или налагани от новите медийни източници за информация и актуалните технологични предизвикателства в началото на 21-ви век.

Една от целите на Антон Угринов е да проследи тенденциите във взаимоотношенията режисьор-актьор в контекста на интердисциплинарен технологичен диалог, сценичното му случване и резултатът от публичното представяне.

От позицията на своите професионални интереси, познания и опит смятам, че тази цел на автора е успешно защитена, а дисертационният труд в своя обем, съдържание, аналитичност и доказателствен материал има научен принос за театралната теория. Практическият опит на автора като действащ режисьор ми дават основание да твърдя, че неговият труд надгражда теорията и притежава качества за реализиране на практически ползи.

Споделям твърдението, заявено от автора в увода на дисертацията, че динамиката в процесите на технологичната среда: „...налагат нови кодове на общуване по оста режисьор-актьор-зрител“. Дълбокото ми убеждение е, че периодичният и навременен анализ в следващи подобни изследвания ще

има своя научен принос и в осмислянето на преформатирания социум, и в кодовете, които той препраща към театъра и реквизита на неговите интерпретаторски модели. Театърът е консервативно изкуство. Степента на съпреживяване от случващото се на сцената и взаимодействието актьор-зрител се осъществява предимно на чувствено ниво и в този смисъл намирам за непредвидими интригата, последствията и успеха от партньорството на сцената с откритията в съвременните технологии.

В първа глава на дисертационния труд – „Дигиталната пътека към театъра“, Антон Угринов отделя специално внимание на настоящия феномен „социални интернет платформи“ и тяхната специфика, която променя или подменя кодът на общуване в процесите на взаимодействие с актьорското изкуство. За автора този код е „най-въздействащ и разпознаваем елемент в новата инфраструктура на комуникацията на 21 век“.

Примерите в тази посока биха могли да бъдат много, но авторът прави великолепен анализ на най-характерния за целта със своето творчество образец - актьорът Иво Димчев. Изкуството на този творец е разгледано като пример за „една виртуална/сценична (не) идентичност, която не се съобразява с чисти жанрове и актьорски техники и е основно заявена през естетиката и въздействието на тялото и гласа“. Според Антон Угринов, тялото на изпълнителя е по-скоро „идея за тяло без пол“ и „в постоянна динамика и метаморфоза“, а постбрехтианският подход „задава нова естетическа перспектива, пронизана със съдържанията, формите и алгоритмите на виртуалната социална мрежа facebook“.

Достойнствата на докторантския анализ в тази част на труда намирам и в онази логика, с която авторът прави паралел между изначалната специфика на театралното изкуство, където зрелищната ексцентрика е качество, но са преходността на сензацията и скандалът. В предложеният анализ прозирам споделяното и от мен съмнение, че интелигентният творчески потенциал на театралния Човек не може да не притежава и амбицията да надхвърли непредвидимите предизвикателства на дигиталните открития и техните хлъзгави територии.

Намирам, че едно от големите достойнства на труда е анализът за театралната ситуация, представен в трета глава на дисертацията: „Актьорът и

различните театрални практики и естетики на 21-ви век в България“. В нея авторът разглежда онези модели в националната театрална практика, които са подчинени на основната тема и цел на дисертационния труд. Тук примерите също биха могли да бъдат повече, имайки предвид онези режисьори, театрални екипи и трупи, които в някои от своите сценичните изяви използват или се възползват от постиженията на дигиталните технологии.

Антон Угринов няма задача да прави паралел или да противопоставя творчеството на избраните от него знакови фигури в съвременния български театър. За него Теди Москов, Явор Гърдев и театър „Сфумато“ в лицето на Маргарита Младенова и Иван Добчев са образец в следването на своя творчески концепт и притежават категорично заявени в условията на технологичната среда естетико - методологични пристрастия, подходи и практики. Намирам за категоричен успех на дисертационния труд заключенията на Угринов, че:

При Теди Москов

1. „Преобръщайки Класиката „с краката нагоре“ Москов отваря вратите на нова сценична естетика и разчиства пътя за един освободен от конвенциите на традиционния театър актьор.“
2. „Москов чертае основите на своя авторски театър, който в последствие ще оформи една от големите жанрови писти.“
3. „Технологиите се намесват само, за да изведат още по-ярко човешкото присъствие“

При Явор Гърдев

1. „Явор Гърдев използва психоаналитични модели за проникване в актьора, но по отношение на цялото случване, той е често по-скоро инженер и проектант на футуристични светове.“
2. „Гърдев не употребява съвременните дигитални инструменти за създаване на друга реалност, нито, за да огледа достоверно действителността, а за да „разшири“ наличната.“
3. „Той конструира своя естетическа версия, в която технологиите са органична част от случването“.

СФУМАТО

1. „Актьорът трябва да се превърне в основен елемент от целия замисъл за театъра на Сфумато, чиято цел е да бъде проводник, средство за самопознаване, самоизучаване и самоизследване. Актьорът приема ролята присъща на духовник, отнасящ се към зрителя като богомолец“.
2. „Съвременни технологии и помощни средства са забранени и актьорът се озовава съвсем „гол“, разполагащ само и единствено със себе си. Сцената се превръща в бял лист, върху който актьорът е писателят.“

Зад прецизните и пространни анализи върху спектаклите на тези творци, а те в известна степен са и авторски, личи пристрастието на Угринов към осмислянето и практическото приложение на разглежданите модели в неговата педагогическа и режисьорска дейност. Твърдя, че в работата си със студентите това дава своите положителни резултати.

Намирам за необходимо да отбележа, че в случая с постановъчните изяви на Явор Гърдев и във връзка с базисния акцент на дисертацията, в една бъдеща книга наименованието на глава трета „Актьорът и различните театрални практики и естетики на 21 век в България“ би могло да бъде коригирано. Обектът на изследване в труда не е изчерпателна картина на сценично-постановъчните похвати и е в опозиция на процесите в традиционните или комерсиални модели на националния театрален изказ.

За качество на дисертационния труд намирам и прецизно разработената от докторанта първа глава: „Дигиталната пътека към театъра“. Основният акцент в нея са „...гледните точки към театралното изкуство, намиращи се в един период, който е в преход между постмодерното и дигимодерното.“ Фокусът е насочен към Хайнер Гьобелс, Франк Касторф, Кшищоф Варликовски и Иво ван Хове. Угринов предлага характерни за творчеството на изброените творци концептуални методологии, в които актьорът или е „изцяло елиминиран“, или поставен в „режим на оцеляване“.

Впечатлен съм от актуалните аспекти, разработени в дисертационния труд, но в същото време съм заинтригуван и от интригата за бъдещото развитие в

консервативно-традиционната връзка при съпреживяването на актьорското изкуство.

Оценявам положително дисертационния труд на Антон Угринов, приемам посочените от него приноси моменти и препоръчвам на научното жури да присъди на автора научната степен „Доктор“.

Гласувам с ДА.

С уважение:

/Проф. д-р Атанас Атанасов/

8 юни 2019 година

Гр. София